

1/2002

pohľady

ročník XVII

Štvrťročník Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku vo Viedni
Zeitschrift des Österreichisch-slowakischen Kulturvereins in Wien

Z OBSAHU:

Neznáme Slovensko

str. 4, 5

6. Ball der Wiener Slowaken

str. 6

Echo koncertu Jany Kociánovej

str. 7

Perly operného spevu

str. 8

Diashow Slowakei

str. 9

Ginga in concert

str. 12

Volejbal v Rakúsku

str. 14

Pochádzam z Dúbravky. Vo Viedni žijem od roku 1986. Z Dúbravky sa chodievalo peši cez Devínsku Kobylu na Devín, pričom mnohí sem prichádzali z Devínskej Novej Vsi popri rieke Morave.

Devín lákal svojou hradnou ruinou, ale aj sútokom riek Moravy a Dunaja. Najmä v horúcich letných mesiacoch tam bolo veľmi príjemne, lebo povieval príjemný vánok z blízkych riek. Na týchto rodinných výletoch rozprávali naši starí rodičia nám, vnúčatám, ako to bolo v dávnych časoch. Možno tieto spomienky vyvolával pohľad „iba“ cez Dunaj na rakúsku stranu...

Spomínali si na vzájomné kontakty medzi Bratislavou a Viedňou, na električku, ktorá obe mestá spájala niekoľkokrát denne. Viedencanov údajne lákali lahôdky vtedajšej gastronómie, ku ktorým patril nielen populárny guláš, ale aj chýrne makové a orechové rožky (dnes chodievajú na guláš do Maďarska).

Aj Bratislavčania prúdili opačným smerom električkou, poniektorí aj na bicykloch, keď sa konali rôzne športové či kultúrne podujatia. Najčastejšie však v časoch, keď za desaťkorunáčku dostali tolko bankoviek, že nevedeli zavrieť peňaženku.

Starý otec spomínal so smiechom na prvý medzinárodný futbalový zápas, ktorý sa konal 11. apríla 1898 (dátum si pamätám preto, lebo 11. apríla som sa narodila a rok 1898, v ktorom zomrela cisárovná Alžbeta, obširne popísala moja stará mama - preto sa mi ten dátum tak hlboko vpísal do pamäti). Hostia z Viedne vyhrali, ale aj domáci boli spokojní. Hádám aj preto, lebo hoci dostali deväť gólov, vsietili dva, čo bol úspech...

Na našich výletoch sa spomínalo aj na chýrne bratislavské plesy (bály), ktoré vítali návštevníkov nielen z Viedne, ale aj z Budapešti. V myšlienkach sa našim starým rodičom vynárali spomienky aj na Silvestrovské zábavy pred I. svetovou vojnou ešte za čias monarchie. V každom hostinci či inej verejnej miestnosti sa veselilo a tancovalo. Už vtedy chodili v noci kvetinárky a predávali štvorlístky d'ateliny pre šťastie do nového roku...

To sú len útržky zo spomienok na minulosť, ktorých je tolko, že

by pokryli stránky jednej knihy. Nechcem sa však viac rozpisovať o minulosti, ktorá pri všetkých ťažkostiach mala svoju romantiku a šťastné chvíle.

Časy sa zmenili a zmenili sa aj ľudia. V posledných desaťročiach sa toho zmenilo na našej planéte skutočne veľa. Niekedy si kladiem otázku, či tu, v cudzine, nezabúdme na náš slovenský pôvod? O takom malom štáte, akým je Slovensko, sa v mnohých kútoch zeme ani nevie, pričom aj v Európe si stále mnohí pletú Slovensko so Slovinskom.

Napriek tomu si myslím, že mnohí ľudia vedia o Slovensku veľa, vedia, že má svoju bohatú históriu, kultúru. Vedia, že Slovensko nie je iba Mečiar, mafia či atómové elektrárne - k Slovensku patria aj tvorivé ruky, zvyky a bohatá tradícia. Myslím si, že čiastočne je to aj v našich rukách, aby sme toto dedičstvo odovzdali ďalším generáciám.

Touto cestou chcem apelovať na zahraničných Slovákov, aby využívali možnosti, ktoré ponúka Rakúsko-slovenský spolok vo Viedni. Nezabúda ani na mládež, pričom práve pre ňu vzniká Klub mladých, ktorý začne fungovať na jar tohto roku. V spolku, vedľa knihy návštev nájdete aj prihlasovacie tlačivá pre nových záujemcov o členstvo v RSKS, ale aj tlačivá, do ktorých môžete napísať vaše návrhy na obohatenie programu či kritické pripomienky.

Nezabúdajme, že za prácou v Spolku sú ľudia, ktorí dobrovoľne pracujú vo voľnom čase a hľadajú námety na zlepšenie jeho programovej ponuky. Nikomu azda neuniklo, že v posledných rokoch sa zvýšil počet kvalitných kultúrnych podujatí. Za všetky spomeniem len vystúpenie Radošincov, Marcely Laiferovej, Pavla Hammela, Jany Kociánovej, Mira Nogu a Štefana Skrúcaného a mnohých ďalších.

Na záver chcem vysloviť prosbu, adresovanú všetkým účastníkom podujatí, aby prispeli symbolickým Eurom na bufet, ktorý nemožno zarátať do nákladov na akciu. Je to aj v našom záujme, aby sme mohli po skončení večera ešte posedieť v príjemnej atmosfére. A prispeme aj našimi členskými príspevkami na rozvoj odovzdávania kultúry slovenskej menšiny v Rakúsku.

Miriam Sadloň

R. R.

Ticho nie je v púšti

a hluk na trhu nenájdeš.

Bo všetko to v tvojej duši

jak v nádobe skvostnej uzavrieš.

Preto nechod' od dverí do dverí,

lež zostaň stáť,

nech srdce tvoje sa otvorí

a ja ti môžem niečo darovať.

Či pamätáš ešte na tieto slová:

„Vrchy ustúpia a brehy pohnú sa,

no nikdy neodstúpi milosť moja

od teba, ktorá v bolesti zmietaš sa.

Oj ty potešenia nemajúca,

ja založim ťa na zaфіроch

a sláva večná, jagajúca

vzide ako slnce v tvojich obzoroch.

Žiadny nástroj proti tebe utvorený

sa nepodarí, zmizne ako prach.

Hospodin nebude na teba nikdy rozhnevaný,

bo slovo to dal do prísah.“

Či spomínaš si na ten zvláštny sen?

Príjemný ako čas detských hier,

čo zľahka zaklopal na okná duše,

dajúc ti meno nové, skryté v R. R.

Či počuješ ešte hlas mora?

Cítiš dotyk mojej lásky,

keď anjela poslal som ti zhora?

Úsmev ťa zdobil, smiali sa i vrásky.

Nechcem, aby si obeť dávala.

Pohliadni na mňa, zostaň stáť.

Túžim len, aby si lásku moju prijala,

sám seba chcem ti darovať.

Z lásky k tebe som umieral.

Som tu len pre teba, každé ráno.

Túžim, aby tvoj duch naveky v mojom zostával.

Čakám len na tvoje áno.

Bodka za Generálnym zhromaždením

V piatok dňa 7.12.2001 sa konalo v priestoroch Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku jeho Generálne zhromaždenie (GZ). Po schválení programu a spôsobu volieb odznela správa predsedu (jej podstatné časti sme uverejnili v minulom čísle) a správy pokladníka a revíznej komisie. Účastníci GZ prijali správy a uvoľnili starý výbor zo svojej zodpovednosti v uplynulom volebnom období. Návrh predsedu na nový výbor RSKS prijalo GZ bez zmien. Do funkcií boli zvolení títo členovia:

Predseda: Vlado Mlynár

1. Podpredseda: Ingrid Konrad

2. Podpredseda: Cyril Čepiššák

Pokladník: Ľubica Macura

Zapisovateľ: Monika Vaľo

Sekretár: Igor Kohút-Kluck

Športová sekcia: Jozef Macura

1. kontrolór: Josefina Solar

2. kontrolór: Štefan Karaba

V marci 2002 končí volebné obdobie Volksgruppenbeitratu v rámci BKA. Po tragickej smrti predsedníčky Táňi Beňovskej a odstúpení Dr. Antona Hrabovca a Dr. Tatiány Masarik zo zdravotných dôvodov, výbor RSKS nominoval nových členov do tohto dôležitého grémia: Vlado Mlynár, Ingrid Konrad a Dr. Antonia Jančuška.

Ďalším dôležitým bodom GZ bolo schválenie programu na budúci rok 2002 a schválenie návrhu na žiadosť o dotáciu nášho spolku so štátneho rozpočtu Rakúskej republiky podľa § 9 Zákona o národných menšinách. V tejto súvislosti treba spomenúť, že Kancelária ministerského predsedu (Bundeskanzleramt – BKA) vydala niekoľkostranový dokument o podmienkach na pridelenie finančnej dotácie. Každý rok ho čoraz viac konkretizujú a zároveň je reštriktívnejší.

Žiadosť musí byť vypracovaná vo forme projektov. Pri každom treba detailne uviesť všetky výdaje a príjmy v rámci definovaného obsahu – prípadne na viaceré roky dopredu. V každoročnej finančnej správe, ktorú musíme odovzdať BKA do stanoveného termínu, sú všetky naše výdavky a príjmy zohľadnené. Celý proces prideľovania dotácie trvá aj niekoľko mesiacov. Keďže terajšia hospodárska situácia nie je práve ružová, je možné, že BKA schváli žiadosť až v letných mesiacoch.

Touto cestou sa chcem ešte raz všetkým poďakovať, ktorí v posledných dvoch rokoch priložili ruku k spoločnému dielu a všetkým čo nám preukázali dôveru a aktívne sa zúčastnili na našich podujatiach.

Vlado Mlynár

Sprievodca slovenským zahraničím

Dom zahraničných Slovákov v Bratislave vydal koncom minulého roka dlhoočakávanú publikáciu pod názvom Sprievodca slovenským zahraničím, ktorú zostavila PhDr. Ľubica Bartalská. Je to prvá publikácia, vydaná na Slovensku, ktorá sprístupňuje širšej verejnosti základné poznatky o Slovákoch a ich potomkoch, žijúcich v rôznych kútoch sveta. Kniha má 376 strán, na ktorých predstavuje genézu slovenských komunit v 27 krajinách sveta na štyroch kontinentoch. Autorsky sa na nej podieľalo 15 autorov z radov interných a externých pracovníkov Domu zahraničných Slovákov.

Publikácia má jednotnú schému s desiatimi kapitolami, v ktorých podáva základné údaje o jednotlivých krajinách, štatistické údaje o slovenskej komunite a administratívnych celkoch, kde žijú Slováci, všeobecnú charakteristiku slovenského spoločenstva v diaspore. Bohaté informácie prinášajú kapitoly o vývine slovenskej komunity od ich príchodu do nového prostredia, všímajú si spolkový, národný, politický, kultúrny a cirkevný život, školstvo, tradičnú kultúru, vydavateľskú

činnosť. Predstavuje v samostatnej kapitole súčasnosť slovenskej komunity, stupeň zachovania materinského jazyka a vzdelanosť. V ďalších kapitolách sú krátke profily významných osobností krajanského života a adresáre spolkov, organizácií, redakcií novín a časopisov, farností, škôl či zastupiteľských úradov. Záver každej kapitoly obsahuje zoznam literatúry. Pri každej krajine je aj mapa, na ktorej sú zaznamenané hlavné strediská, mestá a obce, kde žijú Slováci.

Najväčšiu kapitolu tvoria Spojené štáty americké, kde na 33 stranách sa čitatelia oboznámia so slovenskou Amerikou od príchodu prvých prisťahovalcov zo Slovenska až po súčasný obraz spolkových aktivít. Zaznamenáva vývoj cirkevného života, cirkevného školstva, charakterizuje účasť amerických Slovákov v národnooslobodzovacom zápase Slovenska, informuje o novinách a časopisoch vydávaných v USA od najstarších čias, obsahuje krátke životopisy 67 osobností, ktoré sa pričínili o zachovanie slovenského života v Amerike.

-red-

NEZNÁME SLOVENSKO OČAMI RAKÚŠANKY

Lepším poznaním Slovenska preukázala autorka veľkú službu vzájomnému porozumeniu. A práve dnes, keď sa Európa rozširuje smerom na východ, nadobúda táto aktuálna téma osobitý význam.

Franz kardinál König

Túto knihu som si prečítal s mimoriadnym pôžitkom. Podarilo sa tu čosi, čo vôbec nie je také jednoduché, totiž písať informatívne a zároveň podnetne a zábavne.

Vicekancelár v. v. Erhard Busek

Gabriele Matzner - Holzer pôsobila ako rakúska diplomatka v bývalom Sovietskom zväze, v Spojených štátoch a v Nemecku. V rokoch 1997 - 2001 zastupovala svoju krajinu na Slovensku, s ktorým sa zoznamovala nielen prostredníctvom svojho úradu, ale aj štúdiom literatúry a v neposlednom rade potulkami po krajine za umeleckými motívmi, ktoré zachytila na desiatkach obrazov. Popritom načrtla esejistický portrét Slovenska - múdry, poučný a ohromne čítavý.

Buchty a pagáče / O jedle a pití

Jedlo je rovnako mnohotvárne ako krajina a jej obyvatelia, aj keď pre zmenenú západnú chuť trochu prisýte. Kto však ešte neprešiel transformáciou svojich kulinárnych návykov a svoje línie nechce prispôbiť prúdu, ten sa mu poteší bez toho, aby činil pokánie. Tu ešte vládne ríša knedlíkov, zápražiek a smotany.

Aj v tejto kultúrnej disciplíne sa Rakúšanom zdá všeličo blízke, nečudo, keď obyvatelia obidvoch krajín pochádzajú z rovnakých masných hrncov starej monarchie (samozrejme, spolu s Čechmi, Maďarmi a inými). Údeniny a syry sa predávajú po dekách tak ako v Rakúsku, a nie po gramoch ako v Nemecku, zato víno po decilitroch, a nie po rakúskych osmičkách a štvrtinkách.

Oblasť Liptova sa preslávila svojím ovčím syrom, bryndzou. Ako výtvar tejto oblasti je opradená národnou symbolikou, ale rumunský jazykový koreň upozorňuje na pôvod pochádzajúci od valachov a ich ovčiarstva. Aj údajne maďarské palacinky majú rumunských predkov. Pôvodne v kuchynskej latine pala cinta (placenta) prenikla aj do rakúskej kuchyne.

Západný návštevník sotva pozná špecialitu lokše, čosi ako palacinky zo zemiakového cesta plnené kadečím, čím sa preslávili chorvátske predmestia Bratislavy ako prílohou k husacine s husacou pečienkou. Syr sa dostáva na stôl v nezvyčajných podobách, zakrútený alebo splietaný, alebo ako polievka (bryndzová polievka demikát). Koláč s dierou uprostred (trdelník) je špecialita pochádzajúca z oblasti blízko moravských hraníc. Národné jedlo bryndzové halušky so slaninou sa ako typické jedlo chudoby len neskoro

presadilo dokonca medzi národovcami. Aj guláš, pôvodne tu-recké, celkom obyčajné jedlo vojakov a neskôr sedliakov si získalo hodnotu (maďarského) národného jedla až potom, keď si ho uhorská šľachta okolo roku 1790 osvojila na znak opozície proti Habsburgovcom. Variácie na tému knedle a závin prekonávajú svojou mnohorakosťou ešte aj podobné jedlá v Rakúsku. Tradičné denné jedlá sa podobajú tým v susednom Rakúsku: raňajky, desiata, obed, olovrant, večera. Ale aj túto tradíciu ohlodáva hektický zub čias. Napriek tomu sa Slováci okrem mladších ročníkov prikláňajú k stredoeurópskej gulatosti. Zdá sa, že bytosti ženského pohlavia dbajú väčšmi na líniu a podľa štatistiky úspešnejšie než muži: len 14 percent má nadváhu, u mužov je to 19 percent.

Slováci pijú všetko. Iba z takzvaného špásového krčička, z tejto rafinovanej konštrukcie podporujúcej abstinenciu, sa to málokomu podarí: z ukrytých dutín a z úskočných otvorov vyteká víno nečakane všade, len nie do otvorených úst plných očakávania. Samozrejme, výlučne len diváci majú potešenie, keď sa prizerajú pokusom piť z tohto krčahu.

Voda má dokonca vo veľkých mestách ako je Bratislava kvalitu pitnej vody. Najrozmanitejšie minerálne a zväš dokonca posvätné vody prýšia v hojnom počte. Okrem toho je tu veľká ponuka piva, vín a ohnivých vodičiek z ovocia. V neskoré leto sa vôňa burčiaka z čerstvo vykvaseného hrozna ťahne krajom a žalúdkami. Návštevníkovi sa potom zdá, že 60 kilometrov dlhá vínná cesta pozdĺž Malých Karpát severne od Bratislavy má viac zákrut, než ich je v skutočnosti...

Krajina rákosia a šnicláci / Sused Rakúsko

Po slovensky sa Österreich volá Rakúsko, občas aj Rakúsy (po česky Rakousko) a teda inak ako v každom inom európskom jazyku. Títo najbližší susedia nespájajú s Rakúskom ani východ, ani juh, ale - a učené názory sa tu rozchádzajú - ríšu, hrad blízko hraníc (Raabs nad Tisou) alebo rákosie. Rakous je odvodené od rajchu, vraj ešte Ján Hus písal napríklad v 15. storočí Reichous. Cez Raabs viedli mnohé obchodné cesty do dnešného Rakúska, ako hovorí iný výklad. Podľa ďalšieho, len z jazykovo-historického hľadiska menej pravdepodobného vysvetlenia, bývali predchodcovia Rakúšanov za močiarmi pred dvermi predchodcov Slovákov. Podľa žartovného výkladu raky zablúdili lezúc hore prúdom do čoraz tesnejších horských dolín a rak, ktorý lezie popredku, volá na tých, čo ho nasledujú: Rak úzko. Úzko možno chápať aj ako tesný, ohraničený, čo neprekvapuje a nad čím sa treba zamyslieť.

Služi rozširovaniu vlastného obzoru a preto je vždy užitočné vidieť sám seba očami iného, čo ešte neznamená, že dojmy toho druhého sú správne. Ako teda vnímajú Slováci svojho juhozápadného zámožného suseda Rakúsko?

Ak vychádzame z rákosia, nepokladajú na Slovensku svojich susedov za nesympatických (ak nie veľmi blízko spriaznených). Zväčša počúvajú Rakúšania iba lichotivé poznámky, napríklad, že sú priateľskí a zdatní (!), obdivuhodne vyspelí a že rozhodne Slovákom narobili menej starostí ako ne jeden iný sused. Iba pri niektorých príležitostiach, napríklad v rámci pohraničných úradných úkonov, majú Slováci dojem, že sa ocitli v Kocúrkove. Vpádom do Bratislavy, ktorú niektorí nazývajú Fressburg (odvodené od fressen - žrať), vyslúžili si Viedenčania láskavú prezývku šnicláci. Správanie niektorých týchto, nie po zásluhy bohatých susedov živilo aj podozrenie, že Rakúšania majú sklon k arogancii a vedia všetko lepšie.

Dlhé roky trvajúce čakanie na lepšie hraničné priechody a dopravné spojenia a rakúske obavy z atómových elektrární a aj z tých, čo prichádzajú do Rakúska za prácou, kalia nádejnú dôverčivosť Slovákov v ochotu susedov prijať ich ako rovnocenných. Hustá sieť osobných a inštitucionálnych vzťahov utkaná od politického zvratu cez niekdajšiu železnú oponu dokazuje však narastajúcu normálnosť vzájomných stykov.

Rakúšania a Slováci majú v nejednom ohľade dlhotrvajúce spoločné dejiny a kultúru. Slováci si to uvedomujú väčšmi než Rakúšania. Z nich mnohí pozabudli na svoj pôvod alebo ho vytesnili. Múr v hlavách, ako sa volá syndróm zachovaných schém vnímať východný blok aj po konci veľkej východo-západnej konfrontácie ako zaostalý a akosi podozrivý, ak nie nepriateľský, ten múr sa týči predovšetkým na západnej strane. Bratislava sa s tichou sebaironiou a plachou náklonnosťou pokladá ešte stále za akési predmestie Viedne. Len málokto z Viedenčan si to uvedomuje.

SLOVNÉ ZVRATY: po slovensky a po rakúsky

cucflek - Lutschfleck	lajblík - Leibchen, Hemd
čuš! - Kusch! (sei still, schweig!)	odkráğlovať - abkrngeln, in der Politik beseitigen
duchna - Duchent (Bettdecke)	opucovať - abputzen, aj v prenesenom zmysle
erdep(f)le - Erdäpfel, Kartoffel	paf - baff, erstaunt
fešák - Feschak	papať - essen
fuč - futsch, verschwunden	papuča - Patschen, Hausschuhe
fujtajfl - Pfu! Teufel	papufla - Pappen, Maul
furt - (immer) fort	portviš - Bartwisch, kleiner Besen
gate - Unterhose	šamlík, šamerlík - Schemel, Hocker
hajať - schlafen	šimeľ - Amtschimmel
hajzel - Häusl, Toilette (vulgärne)	šlamastika - Schlamassel
hapruje - es hapert, fehlt	šlapať - treten
hokerlík - Hocker	šnupftichl - Schnupftuch, Taschentuch
hular - Holler	špajz, špajzka - Speis, Vorratskammer
ibacia - Überzieher	štamperlík - Stamperl, Gläschen
ježišmária - Jesus und Maria	štangla - Stangerl, Stange
kländer - Geländer	štokovec - mehrgeschössiges Haus
klapať - klappen, funktionieren	stodola - Stadel
klapka - Telefonklappe, Augenklappe	štricla - Striezel (Gebäck)
kredenc - Kredenz, Küchenschrank	švankes - Schweinekäs, Presswurst
kšeft - Geschäft	tamtam - Tamtam, Aufheben
ksicht - Gesicht	trafika - Trafik, Tabakladen
kvicht - Gewicht	ungustiózny - ungestiös, unappetitlich
kýbel - Kübel, Eimer	vyfasovať - etwas ausfassen, abbekommen

6. Ball der Wiener Slowaken

Es wurde Gott sei Dank nicht nur geflüstert, sondern 150 Ballbesucher lachten, tanzten und genossen sichtlich diesen Ballabend. Ich möchte mich sehr herzlich für Ihr Kommen an dieser Stelle bedanken, denn der Anblick des diesmal wirklich vollen Ballsaales hat für viele Mühen bei der Organisation entschädigt.

Trotzdem möchte ich hier die „geflüsterten“ bzw. via Zettel mitgeteilten Verbesserungswünsche aufgreifen. Es gab heftige Kritik an einigen Kellnern. Das Buffet – speziell bei der Nachspeise war man sehr sparsam – wurde auch nicht gut betreut. Keine Frage, diese Punkte werde ich mit dem Managear vom Schloss Wilhelminenberg genau besprechen, damit dies nicht wieder vorkommt.

Wünsche in Richtung Musik – mehr klassische Tänze – versuchen wir ebenfalls in Zukunft zu berücksichtigen.

Die Ballorganisation selbst ist auch nicht kritiklos. Die Eröffnungsnummer muss festlicher gestaltet werden.

Gesamt betrachtet, wurde uns aber hauptsächlich sehr positives geflüstert und dies beflügelt uns zum Entschluss, auch 2003 wieder einen Ball zu organisieren. Es gibt auch schon wieder Ideen, was wie gemacht werden könnte. Mehr soll aber nicht verraten werden.

Ich möchte Ihnen zum Schluss schon vorab – sozusagen unter uns – den neuen Termin flüstern – 18. Jänner 2003 – und hoffe, Sie dort wiedersehen bzw. kennenlernen zu können.

*Bis dahin alles Liebe von
Sabina Mlynar*

Jeden z ohlasov na ples:

veľmi sme sa potešili, že po dvojročnej prestávke môžeme stráviť krásne chvíle na krásnom zámku Wilhelminenberg...

Je krásne, že takéto spoločenské podujatia majú v programe kultúrneho spolku Slovákov svoje dôležité miesto. Myslím, že takto obnovujeme nové kontakty, prehlbujeme staré priateľstvá, potvrdzujeme svoju identitu a nakoniec prezentujeme aj trochu z nášho domova, z našej mentality, ktorá o nás okrem iného prezrádza aj to, že sa veľmi radi bavíme.

Jarmila Kaštilová

ECHO KONCERTU

Jany Kociánovej

V minulom čísle sme priniesli článok Vladimíra Skalského, v ktorom predstavil prvú dámu slovenského džezu Janu Kociánovú. Keďže koncertovala koncom roka aj na pôde RSKS vo Viedni, požiadali sme ju o rozhovor. Okrem iného nám prezradila, že do Viedne chodí veľmi rada, čo určite súvisí aj s jej viedenskými koreňmi. Narodila sa tu jej matka a ďalšie štyri tety, ktoré sa časom usadili takmer po celej bývalej monarchii. Spolu s manželom si radi posedia v tradičnej viedenskej kaviarničke, či pochutnajú na vynikajúcich vyprázaných špecialitách.

Aký štýl hudby rada počúvate?

Hudbu, ktorá páchne štýlom rhythm and blues, bluesom, rockom. Kapely a spevákov, ktorí majú veľmi expresívnu hudbu, napríklad Tinu Turner, by som mohla počúvať celé hodiny.

Ktorá hudba ovplyvnila váš repertoár?

Tá, ktorú som už spomenula a ďalej černošské spirituály, gospels, hudba rytmická s jednoduchou harmonikou. Keď počujem černošský zbor, vlejú sa do mňa emócie, nastúpia slzy a veľké precítenie.

Zaujímavé, že vás ovplyvnila práve táto hudba, ktorá v časoch nie dávno minulých patrila na Slovensku k takmer neznámemu prúdu. Ako ste sa dostali k jej počúvaniu?

Ona ani teraz na Slovensku nepatrí k bežnému hudobnému štýlu. Mnohí to síce skúšajú, ale chýba im to precítenie. Ja som sa k nej dostala cez počúvanie. Moji kamaráti muzikanti si nechávali tieto zaujímavé hudobné nahrávky nosiť zo zahraničia. Možnosť dostať sa k tejto hudbe sa mi naskytla aj v Slovenskom rozhlase.

S kým spolupracujete?

V poslednej dobe ani veľmi s nikým. Zopár pesničiek som si urobila sama a v podstate vychádzam z hotových vecí napr. z gospelov a tam nepotrebujem autorské zázemie.

Kapely mám dve, Traditional Jazz Band a cimbalovku.

Kde všade ste sa so svojim spevom dostali do zahraničia? Ktorá krajina je pre vás tou rozprávkovou, kam by ste sa rada opäť vrátila?

Keď som bola na Kube, tak som si myslela, že to je tá najrozprávkovejšia krajina. Keď publiku hudba rezala, reagovalo veľmi spontánne, celá sála sa postavila a začala tancovať. Potom si zase posadali a keď ich zase niečo chytilo, znova tancovali. To bol pravý opak Barmy, kde publikum bolo celý čas veľmi umiernené, nevyjadrovalo vôbec

svoje pocity, takže ste nevedeli či sa im tá hudba páči, alebo vás vypískajú. A tak ako pekne prišli a pousádzali sa, tak sa bez vzrušenia aj postavili i odišli. V poslednom čase ma očarilo Dánsko; jednak ako krajina, lebo oproti iným miestam tu nájdete oku aj duši lahodiacu jednoduchosťou, čistotou a veľa zelene a taktiež aj ľudí medzi ktorými vládnu veľmi prirodzené vzťahy. No a samozrejme hlavne pre nadšenie, s akým prijalo dánske publikum na jesennom koncertnom turné moju hudbu a aj mňa. Mám tam aj veľmi dobré kritiky.

Kde máte obľúbený kút na Slovensku?

Vlastne všade. Niekedy som si myslela, že Bratislava je tak trochu snobská. Teraz sa tu však so spirituálovou hudbou veľmi dobre presadzujem. Kedysi ma brali aj Košičania, asi pre moje cigánske melódie.

Ako vznikol nápad na spoluprácu s Close Harmony Friends na vašom CD Evanjelium?

V Evanjelickom kostole v Prievoze (Bratislava) sa každoročne koná gospelový festival a tu sme sa s Close Harmony Friends bližšie zoznámili a zrodila sa spolupráca.

Čo nové pripravujete?

Minulý rok mi vyšli tri CD. Momentálne nerobím veľké projekty, ale určite tam budú tie expresívne korene a bluesové rytmy.

Za rozhovor ďakuje Ingrid Fux

PERLY OPERNÉHO SPEVU

Začiatkom februára sa vo Viedni konal tradičný Opernball, ktorý je jedným z najvýznamnejších spoločenských podujatí v Rakúsku. Opäť sa na ňom zišla spoločenská smotánka takmer z celej Európy ale i filmové hviezdy z Ameriky.

Aj v RSKS sa v ten istý večer (7.2.2002) uskutočnilo podujatie, ktoré malo veľa spoločné s operou. Pod názvom Perly operného spevu sa predstavil umelecký súbor Musica Poetica pod vedením barytonistu Georga Michaela Siegera. Spolu s ním účinkovali mezzosopranistka Irma Ilavská a sopranistka Danuta Eder za klavírneho doprovodu Haliny Piskorskej. Treba povedať, že do RSKS prišlo veľa priaznivcov, ktorí dali prednosť perlám operného spevu pred Opernballom. Účasť celkom iste neolutovali. Dlhotrvajúcim potleskom dali najavo, že árie

Ch. W. Glucka z opery Orfeus a Euridika, G. Verdiho z opier Trubadúr a Rigoletto, G. Pucciniho z opier Gianni Schini a Bohéma a M. P. Musorgského z opery Boris Godunov majú čo povedať aj dnešnej generácii.

V publiku bolo veľa mladých divákov, ktorých chytila za srdce hudba W. A. Mozarta z Figarovej svadby, či Dvořákova Rusalka a samozrejme známa habanéra z Bizetovej opery Carmen. Aj milovníci klasickej operety si prišli pri melódiách z Offenbachových Hoffmanových poviedok na svoje. Tento príjemný a dobrou atmosférou rezonujúci večer umocnili sólisti tým, že účinkovali v dobových kostýmoch. Zážitok z očarujúcej hudby operných majstrov minulých storočí bol o to intenzívnejší.

Edith Veith

Transformácia Domu zahraničných Slovákov

Generálny sekretariát splnomocnenca vlády pre zahraničných Slovákov je od začiatku roka 2002 súčasťou organizačnej štruktúry Úradu vlády slovenskej republiky. Túto zmenu navrhlo Ministerstvo zahraničných vecí SR s tým, že financovanie nového úradu má byť zabezpečené delimitáciou 5,5 milióna korún z rozpočtu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (MK). Od januára 2002 sa pretransformoval Dom zahraničných Slovákov na Kultúrne centrum pre zahraničných Slovákov. Centrum sa zaoberá kultúrnymi aktivitami a generálny sekretariát splnomocnenca vlády pre zahraničných Slovákov plní koordinačnú funkciu vo vzťahu k ostatným rezortom. Ministerstvo zahraničných vecí navrhuje, aby mal nový úrad splnomocnenca sedem pracovníkov, ktorí boli zamestnancami úradu vládneho splnomocnenca, pôsobiacom pri bývalom Dome zahraničných Slovákov.

Poštová adresa: Úrad vlády SR, Generálny sekretariát pre zahraničných Slovákov, Námestie slobody 1, 813 70 Bratislava. Kontaktná adresa: Generálny sekretariát pre zahraničných Slovákov, Štefánikova 25, 813 00 Bratislava, Tel./FAX: ++421 2 52496914, e-mail: gszs@gszs.sk, www.gszs.sk

Vyšší rast hospodárstva na Slovensku?

Odborníci rakúskej Raiffeisen Bank predpovedajú, že Slovensko zaznamená v roku 2002 podstatne vyšší rast hospodárstva a nižšiu infláciu, než predpovedali slovenskí ekonómovia a prognostici. Podľa Rakúšanov hrubý domáci produkt (HDP) zaznamená rast 4,5% a miera inflácie bude 5%. V štátoch Európskej únie má byť v rovnakom období rast HDP o polovicu nižší. Podobne ohodnotil hospodársku situáciu na Slovensku aj Medzinárodný menový fond (MMF), ktorý predvída rast HDP o 4,4% a v ďalšom roku o 5,2%. Podľa MMF inflácia by mala v roku 2002 klesnúť na 5,8% a v roku 2003 na 4,5%.

Neue Volksgruppenhandbuch

Das Volksgruppenhandbuch Nr. 11 „I am from Austria“ wurde vom Österreichischen Volksgruppenzentrum mit Unterstützung der Arbeiterkammer herausgegeben und soll vor allem einem jugendlichen Zielpublikum grundlegende Informationen zu allen österreichischen Volksgruppen bieten und deren Anliegen veranschaulichen. Es ist aber gleichzeitig ein kritischer Report, der im Bereich des Volksgruppenschutzes Versäumtes aufzeigen, zu Lösungsmöglichkeiten anregen will und zum internationalen Menschenrechtstag vorgestellt wird. In seinem Vorwort zum Handbuch meint der Präsident der Bundesarbeitskammer, Herbert Tumpel: „Österreich ist ein Land, in dem traditionell mehrere Volksgruppen beheimatet sind, daher sind wir besonders gefordert, ein Klima der Toleranz und Offenheit zu schaffen. Dabei ist es wichtig, dass genug Raum für die kulturelle Entfaltung der Minderheiten zur Verfügung gestellt wird und will diese Vielfalt als Herausforderung und Bereicherung verstanden wissen.“ Das Handbuch wurde grafisch gestaltet von Martin Koren, die Illustrationen stammen von Georg Csenar. Zu beziehen ist das Handbuch „I am from Austria“ über Arbeiterkammer Wien, Arbeitswelt und Schule, Theresianumgasse 16-18, 1040 Wien, Fax: 01/50165-3227, e-mail: monika.schwarz@akwien.or.at

Zdenka Becker

Intercity - Vienna Art Orchestra

Das Hörspiel Intercity - Vienna Art Orchestra von Zdenka Becker hat am ORF-Wettbewerb um den Titel Hörspiel des Jahres 2001 teilgenommen. Produziert wurde es vom Landesstudio Oberösterreich.

Zum Inhalt: In einem Zug von Salzburg nach Wien fahren fünf Frauen. Sie alle kommen aus den ehemaligen Ost-staaten, sie alle suchen per Agentur „Interlove“ einen österreichischen Ehemann. Weil sie wissen, was man von ihnen erwartet, passen sie sich den üblichen Klischees an. Die Tschechin muß Knödel kochen können, die Slowakin ist Krankenschwester, die Ungarin ein Kindermädchen, die Polin ein Vamp. Die Russin Galina hat es am schwersten. Als Deutsch- und Englischlehrein, von denen es in Österreich viele gibt, hat sie wenig Chancen.

Der Fehlschalg ist vorprogrammiert. Die Tschechin kann nicht kochen, der Krankenschwester ekelt es vor dem Kontakt mit den Patienten, die Kindergärtnerin mag keine Kinder und der Vamp ist kein Vamp, sondern eine mit Wonderbra ausgestattete junge Frau, die sich nichts sehnlicher wünscht, als ein Kind.

Die vier „Klischeefrauen“ werden mit Lüge einen Mann finden. Die Russin, die Intellektuelle, ist immer noch auf der Suche. Denn wer will schon eine Frau haben, die außer 2000 Büchern und einem Diplom von der Lomonossov-Universität nichts in die Ehe mitbringt?

Annäherung

V utorok 19. marca 2002 sa v Amerlinghaus na Stiftgasse 8 vo Viedni konala prezentácia rakúsko-slovenskej prozantológie pod názvom Annäherung. Z publikácie čítali Jana Bodnárová, Manfred Chobot, Pavol Rankov a Norbert Silberbauer. Literárny večer moderovala Zdenka Becker. Knihu Annäherung vydala Zdenka Becker v Edícii Die Brücke International. 23 autorov z oboch krajín v nej vykresľuje svoje skúsenosti s danou témou. V knihe sú práce týchto prozai- kov z Rakúska: Ilse Aichinger, Manfred Chobot, Karl Markus Gauß, Rudolf Habringer, Walter Kohl, Helmut Korherr, Friederike Mayröcker, Barbara Neuwirth, Elisabeth Reichart, Norbert Silberbauer a Andreas Weber. Slovenských prozaiikov zastupujú: Mária Bátorová, Jana Bodnárová, Dušan Dušek, Etela Farkašová, Anton Hykisch, Ján Johanides, Jana Juráňová, Dušan Mitana, Jozef Puškáš, Pavol Rankov, Veronika Šikulová a Rudolf Sloboda. Po čítaní z knihy sa konala diskusia s autormi. Reč bola okrem iného aj o tom, ako, kedy a kde usporiadať podobný literárny večer na Slovesku. Publikácie Zdenky Becker si môžete objednať na tel. čísle 02742/346 330 alebo 0676/ 511 43 95.

Adresa: Zdenka Becker, Dr. Hübscherg. 8, 3105 St. Pölten
e-mail: zdenka.becker@gmx.at

DIASHOW SLOWAKEI

Počas prednášok vo Viedni, nazýva- ných Slideshow, som si všimol, že prednášajúci väčšinou prezentuj exotické krajiny. Nepamätám si, že by bola prednáška o geograficky i kultúrne blízkej krajine, pričom zďaleka nemusí ísť o Slovensko.

Keďže v Rakúsku už nejaký čas žijem a pohybujem sa medzi miestnymi obyvateľmi, myslím, že si môžem do- voliť povedať, že v hlavách mnohých Rakúšanov akoby stále, aj po vyše dvanástich rokoch od pádu komuniz- mu, zostali pozostatky železnej opony a ako keby pre mnohých dodnes existoval svet iba smerom od na západ od Hainburgu. Treba však povedať, že i v ľudoch na Slovensku, i keď v inom zmysle, pretrváva časť podobných bariér.

Dlhé roky je mojim koníčkom fotogra- fovanie, pričom fotoapartát nosím takmer vždy so sebou. Nebolo tomu inak ani na mojich cestách po Slo- vensku. Týmito zábermi chcem vyjad- riť na jednej strane akoby charakteris- tiku krajiny - i keď samozrejme, mojim subjektívnym pohľadom - krásu jej

prírody, tradícií a šikovnosti ľudí, no na strane druhej poukázať i na obyčaj- nosť, na niečo, čo predsa nie je vôbec mimoriadne.

Donedávna bolo Slovensko veľmi vzdialenou, i keď susednou krajinou Rakúska. Želal by som si, keby pri po- hľade na tieto „obyčajné zábery“ padli aspoň u niektorých ľudí i tie posledné zvyšky bariér, aby si uvedomili, že so Slovenskom spája Rakúsko nielen spoločná hranica, ale i spoločné kul- túrne dedičstvo, história, ba dokonca i zvyky či kuchyňa a že ten svet od Rakúska smerom na severovýchod je tiež krásny.

Peter Žaloudek

RSKS pozýva na diashow Petra Ža- loudka o Slovensku, ktorá bude na pôde viedenskej univerzity v ponde- lok, 15. apríla 2002 o 20:30 hod.

Adresa:

NIG der Uni Wien, Universitätsstr. 7, 1010 Wien.

Predpredaj vstupeniiek na vrátnici hlavnej budovy univerzity alebo krát- ko pred začiatkom diashow.

Photoausstellung im SMZ-Ost

Peter Zaloudek wird seine dritte Photoausstellung insgesamt und zweite im SMZ-Ost (Donauspital), Langobarden-str. 122, 1220 Wien, ha- ben. Sie soll ein Beitrag zur wachsen- den Zusammengehörigkeit kleiner Staaten in Europa sein. Ein Beitrag zum Nachdenken, nicht nur über die

Nachbarländer Österreichs, sondern auch über Gemeinsamkeiten und Gegensätze, die das menschliche Leben beeinflussen und verändern.

Die Ausstellung ist im Hauptvestibül SMZ-Ost von 1.4.2002 bis 30.6.2002 zu sehen.

Hrad Strečno

Europäische Mittelschule Wien

European Middle School Vienna

Die Europäische Mittelschule (EMS) Wien wird als Schulversuch auf der Grundlage der Lehrplanbestimmungen des Realgymnasiums gemäß § 7 des Schulorganisationsgesetzes geführt. Die Fortsetzung des Europäischen Bildungsweges in Wien wird am Gymnasium Wien 15, Henriettenplatz, als eigener Zweig in Kooperation mit der Europäischen Mittelschule bis zur Matura angeboten. Schwerpunkte der EMS: Entwicklung des Europäischen Bewusstseins in den SchülerInnen und Fremdsprache-

nununterricht. Mittagessen und Nachmittagsbetreuung nach individuellen Wünschen, 5 Tage-Woche. Sprachen der Nachbarn: Slowakisch, Tschechisch, Ungarisch, Serbokroatisch, Italienisch. Weitere Sprachen: Französisch, Spanisch, Russisch, Türkisch. Innovative Unterrichtsmethoden: Teamteaching, Einsatz von Native Speaker, Projektorientierter Unterricht, Soziales Lernen, Offenes Lernen.

1070 WIEN, NEUSTIFTGASSE 100

Tel: +43 1 526 19 78 Fax: +43 1 526 19 78 - 210

Atlas ost- und südosteuropa in internet-version

Vorriges Jahr wurde der Prototyp einer Internet-Version des Atlases Ost- und Südosteuropa (AOS) fertig gestellt. Dies ist das Ergebnis eines Forschungsprojekts, das seit April 2000 in Kooperation zwischen dem Institut für Geographie und Regionalforschung (IfGR) der Universität Wien und dem Österreichischen Ost- und Südosteuropa-Institut durchgeführt wurde. Die webbasierte Präsentation eines wissenschaftlichen, länderübergreifenden und als sukzessiv erscheinende Kartenserie publizierten Atlases, der sich an ein internationales Publikum wendet, bietet im Vergleich zu Web-Präsentationen nationaler, populärer und kompakt erscheinender Kartenwerke zusätzliche Herausforderungen. Der Prototyp der Internet-Version enthält thematische Aussageschichten der Karte der internationalen Tourismusattraktionen in Mittel- und Südosteuropa (die Attraktionen gegliedert nach Rang und Art, Nationalparks), der Karte zur Umweltsituation in Mittel- und Südosteuropa um 1995 (Luftverschmutzung, Gewässerverschmutzung, Waldschäden, Verkehrsfrequenzen) sowie die Inhalte einer topografischen Karte

(Gewässernetz, Staatsgrenzen, Städte, Verkehrsnetz, Geländedarstellung). Die Aussageschichten aller dieser Karten können miteinander kombiniert oder auch einzeln und isoliert betrachtet werden. Zwischen dem Übersichtsmaßstab 1 : 8,8 Millionen und dem Maßstab 1 : 1,5 Millionen lassen sich mehrere Zoomstufen erreichen. Durch Anklicken der Signaturen in der Karte erschließen sich

Textinformationen und zum Teil auch Bilder über die Tourismusattraktionen. Durch das Eingeben von Siedlungs- und Ländernamen ist die Suche nach einzelnen Objekten und Objektgruppen möglich. Der Prototyp ist öffentlich und kostenlos über die Adresse: <http://www.aos.ac.at> zugänglich.

OSlaktuell

„In Österreich war ma immer alle die Behm“

„Ich habe meine Heimat nicht vergessen, aber in Österreich eine neue Heimat gefunden.“ Edith Stastny lebt seit 33 Jahren in Wien. „Wir hatten sehr viel Glück, vielleicht liegt das an unserem Namen“, meint Stastny verschmitzt. Stastny bedeutet auf Slowakisch „glücklich“.

Gemeinsam mit ihrem Mann Josef, einem Prager, und dem achtjährigen Sohn entschieden sich die Stastnys im August 1968 zur Flucht aus der kommunistisch besetzten Tschechoslowakei. „Mein Mann hat das Taxi geholt, ich habe zwei Koffer gepackt, und wir sind gefahren.“

In Wien haben der Familie gute Freunde weitergeholfen. „Ich habe innerhalb einer Woche einen Job gehabt. Mein Mann fand Arbeit in seinem erlernten Beruf als Klimatechniker“, erzählt sie. Bei der Arbeitssuche waren ihre Sprachkenntnisse von Vorteil. „Als echte Pressburgerin musst du Slowakisch, Deutsch und Ungarisch sprechen“, zitiert die 67-Jährige eine Redewendung.

Ausbürgerung

Elf Jahre später, 1979, ließ sich die Familie aus der CSR ausbürgern. Als Slowaken wurden sie in Wien nur selten gesehen: „Für Österreicher war ma immer alle Behm“, meint Edith Stastny lachend. Seit der Trennung der Tschechoslowakei 1993 bemerkten sie in Österreich einen leichten Wandel in der Wahrnehmung der slowakischen Minderheit. Aber obwohl Pressburg nur 65 Kilometer von Wien entfernt liegt, scheint die slowakische Hauptstadt in den Köpfen der Österreicher weit weg zu sein. „Außer sie fahren zum Einkaufen hin“, wirft Stastny ein.

Der Eiserner Vorhang hätte eben die nachbarschaftlichen Beziehungen nachhaltig gestört. Trotzdem ließen es sich die Stastnys vor 1989 nicht nehmen, ihre Kontakte in der CSR zu pflegen. Wenn sie Verwandte und Freunde besuchten, hatten sie „gemischte Gefühle“, schildert das Ehepaar. Die Angst vor Verfolgung war groß.

Seit 1989 sind die Besuche häufiger. Nicht nur, weil Edith Stastny im Vorstand der Österreichisch - Slowakischen Gesellschaft sitzt, sondern weil sie nach wie vor gerne die Freunde aus ihrer Zeit als Schauspielerin trifft.

20 Jahre stand sie in Pressburg auf der Lientheater-Bühne, für ihre kreative Ader blieb in Wien - sie arbeitete in bis zu drei Jobs parallel - nicht viel Zeit. „In den siebziger Jahren habe ich begonnen, wieder mehr zu schreiben“, erzählt sie. „Das hat mir auch geholfen, meine Beziehung zu meinen zwei Heimatwelten aufzuarbeiten.“ Im vorigen Herbst hat sie ihre Gedichte zu einem Buch gebunden. Was noch fehlt, zum Glück der „glücklichen“ Edith, ist ein Verlag.

Geschichte

Schon im Frühmittelalter siedelten Slowaken im Marchfeld, nach dem Dreißigjährigen Krieg ließ sich eine zweite größere Gruppe von Slowaken im Großraum Wien nieder. Sie alle haben sich so gut wie ganz assimiliert, die alte slowakische Sprache hat sich nur in einigen Dörfern erhalten. Heute sind die Slowaken eine kleine Volksgruppe in Österreich. Etwa ein Drittel der ethnischen Gruppe lebt in Niederösterreich, der größte Teil in Wien. Die übrigen wohnen hauptsächlich in Oberösterreich und der Steiermark. Laut der Volkszählung von 1991 sprechen in Österreich nur 835 Menschen Slowakisch, nach Schätzungen slowakischer Minderheiten-Organisationen sind es aber rund 5000.

Seit 1992 sind die Slowaken als Volksgruppe in Österreich anerkannt. Und seit der Teilung der Tschechoslowakei 1993 werden die Slowaken auch als eigenständige Volksgruppe wahrgenommen, obwohl sie oft als Tschechen angesprochen werden. In Österreich gibt es keine slowakischsprachigen Schulen, der „Österreichisch - Slowakische freiwillige Kulturverein“ hat daher in Wien Sprachkurse organisiert. Auch die Hauptschule für Wirtschaftswissenschaften in Wien lehrt Slowakisch.

Da die Slowaken in Österreich weder Radio - und Fernsehprogramme noch Zeitungen haben, geben der Österreichisch - Slowakische freiwillige Kulturverein und die slowakische Geistlichkeit vier Mal im Jahr das Bulletin „Pohľady“ in slowakischer Sprache heraus.

Uta Hauff, Kurier, 5.1.2002

Pohľady na Pohľady

Štvrtročník Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku vychádza už šestnásť rokov. Časopis vychádza s podporou Úradu rakúskeho spolkového kancelára, a tak ako spolok - je apolitický. Prináša správy o živote slovenskej menšiny v Rakúsku a je i mostom medzi ňou a vlasťou. Pohľady informujú o kultúrnej pulzácii na Slovensku, sú spoluorganizátormi vystúpení osobností zo Slovenska na pôde klubu, prinášajú rozhovory s nimi. Od Vladimíra Mlynára, cez Editu Veithovú až po Ingrid Konradovú, všetci sa spolkovvej činnosti i Pohľadom venujú bez nároku na finančné ocenenie. Podľa posledného čísla Pohľadov sa krajanovia tešia na Radošinské naivné divadlo, ktoré sa predstavi 18. októbra v divadle Freie Bühne vo Viedni inovovanou hrou Jánošík (po 30. rokoch). Podľa Edity Veithovej, tajomníčky Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku, „Radošinci nám vždy raz do roka prinášajú pozoruhodný umelecký zážitok, spolu so spomienkou a hrejivým teplom rodného domova.“

Nový deň 10.9.2001 (š.k.)

Úvaha Radošincov o človeku

Povedzme si to prámo.

Človek dokáže skoro šecker. Urobiť dýru do sveta aj do ozónu.

Urobiť si pekný dom, ale aj peknú hanbu.

Vyzýrat jak pekný hrdina, ale nýkedy aj ako pekný idiot.

Nýkedy dokáže byť na svete aj sto rokov, ale ani tri minúty pod vodou.

Dokáže obstojne hrať na klavíri

a na nervy, skákať do reči a aj o tyči.

A tuším väčšie mysleť na budúce generácie počítačov, ako na maturantov.

Ale človek by si nemal toho až toľko namýšľať, lebo je len človek.

Ani pri najlepšej vôle nedokáže preletieť v petmetrovej výške

z Námestia hraničiarov na Šancovu ulicu.

A to ani za ideálnych poveternostných podmienok.

Nedokáže vonať jako lipa a len tak jako topol sa rozmnožovať po vetre.

To dokáže len božia príroda. A preto by si mal človek celkom skromne povedať - Ešte tak mnoho toho neviem.

A preto sa budem na svete radšej väčšie čudovať jako svet meniť.

Lebo pri čudovaní nekapú stromy, nekapú ryby, ale rastú stromy a padá snah.

A všetko je na svojom mieste, tak jako má byť. Tak, jako keď je na jar naozaj jar, v lete keď je leto, na jabloni jablčko, na človekovi hlava a v človeku srdce.

GINGA

(ART-ROCK) IN CONCERT

V druhej polovici januára sa v novej klubovni školy Komensky uskutočnil koncert mladej hudobnej skupiny Ginga. Aj keď sú hudobníci vekom mladí, skutočnosť, že majú za sebou už niekoľko koncertov na živo iste prispela aj počtu divákov na vystúpení. Plná sála, väčšinou rovesníkov členov skupiny, doprevádzala búrlivým potleskom energiou nabitú skladbu.

Ginga predviedla výborný koncert, v ktorom dostali piestor aj hostia – spolužiaci z gymnázia Manuel Pilz (flauta) a v jednej skladbe si zaspievala Sarah Neller.

Bolo zjavné, že repertoár kapely im nie je neznámy, skladby nezostávajú bez ozveny i potlesku a po takmer dvojhodinovom koncerte sa obecenstvo nechcelo so svojimi obľúbencami rozlúčiť.

Dianie v skupine, úspechy a plány nám priblížia Alex Konrad a Clemens Vyhliadal, ktorí poskytli rozhovor pre Pohľady.

Trvalo dlho kým ste sformovali vašu skupinu Ginga?

Alex: V tejto konštelácii sme hrali už osem rokov v školskej kapele. Clemens k nám prišiel neskôr a v dnešnom zložení hráme dva roky. Takže dá sa povedať, že to išlo pomerne hladko.

Clemens: Máme aj také obdobia, keď sme viac spolu a venujeme sa spoločnej tvorbe. Niekedy však dávame viac priestoru vlastnej realizácii.

Kto prišiel s nápadom založiť si vlastnú skupinu?

Alex: Bol to náš spoločný nápad, ktorý v nás zarezonoval. Každý z nás sa chcel nejakým spôsobom vyjadriť a každý prináša do skupiny niečo vlastné, osobité.

Clemens: Odráža sa to aj v našej tvorbe, každý svojim dielom prispieva k charakteristickému zvuku našich piesní.

Máte miestnosť, kde môžete skúšať?

Alex: S tým našťastie nemáme problém. Kolega môjho otca hrá v amatérskej skupine a tu sme dostali priestor na hranie aj my.

GINGA – zvláštne slovo. Skrýva sa za ním aj nejaký význam?

Alex: Najprv sa nám páčilo len slovo a tak sme ho použili ako názov našej skupiny. Časom sme prišli na to, že po japonsky znamená Mliečna dráha a po portugalsky pohyb, hnutie. Takže sme sa trafili.

Čomu venujete viac času, škole alebo skupine?

Alex: Tohto roku sme práve v maturitnom ročníku a najdôležitejšie pre nás je, aby sme úspešne zmaturovali. „Aj keď práve pri skúškach na koncert je škola predsa len tak trochu v úzadí,“ so smiechom dodáva Clemens. Na druhej strane sme muzikálne orientovaní ľudia, ktorí

zvládajú školu bez problémov a zostáva nám dosť času na naše záujmy. Je potom už len na nás, aby sme tento čas správne využili a v našom prípade je tou prioritou hudba.

Doterajšie úspechy?

Alex: Každé vystúpenie je pre nás veľkým úspechom. Reakcia publika je veľkým zadosťučinením a určitým ukazovateľom, aká hudba má ohlas a čo poslucháč berie.

Aké sú vaše plány?

Alex: Všetko, čo sa dá!

Clemens: Stále hľadať a objavovať niečo nové. Dôležité je, aby k tým veciam, ktoré sme urobili doteraz, pribudlo vždy niečo nové, aby tu bol badateľný určitý vývoj a aby sme išli stále ďalej.

Čo pre Vás znamená úspech?

Clemens: Pre každého niečo svoje, osobné a určite aj niečo egoistické. Taký konkrétny, hmatateľný úspech zažívam napríklad, keď hrám na koncerte, cítim sa veľmi dobre a niekde v hĺbke cítim to príjemné šteklenie a pocit zadosťučinenia.

Alex: Je to naozaj veľmi špecifické, lebo za úspešného môžu niekoho pokladať, ale on sám nezdieľa tento pocit.

Ako vyzerá finančné zabezpečenie skupiny. Len samotná aparatúra nie je lacná záležitosť a to je len jedna časť nákladov. Máte sponzorov?

Alex: Našími najvernejšími sponzormi sú rodičia. (smiech)

Clemens: Všetci máme to šťastie, že sme vyrastali v relatívne dobrých pomeroch. Veľký podiel na našom úspechu majú rodičia, ktorí boli pre nás vždy oporou. Na ich podporu sa môžeme vždy spoľahnúť.

Za rozhovor ďakuje
Ingrid Fux

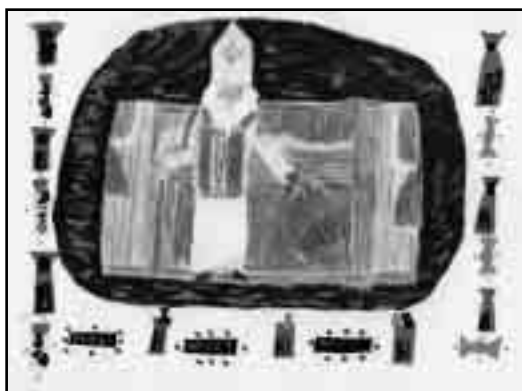
Milé deti,

na naše veľké prekvapenie sme dostali niekoľko krásnych obrázkov Mikulášov a hoci nám klope na dvere jar, rozhodli sme sa ich všetkých uverejniť - i keď sme ich museli zmenšiť na maličkých Mikulášikov. Odmeníme všetkých, ktorí napísali plnú adresu. Poštár vám v najbližších dňoch prinesie peknú knižku. Nechajte sa prekvapiť! Tie deti, ktoré nemali v zime čas kresliť, si možno nájdú čas na jar - nakreslite nám vtáčika, ktorý sa teší, že prišla jar. Odmena vás opäť neminie!

Vaša Ina

Kresby nie sú rovnaké. Nájdite šesť rozdielov.

Diana Festová, 9 rokov

Dnes vám, milé deti, predstavujeme tetu spisovateľku Máriu Rázusovú-Martákovú, ktorá písala pre deti krásne básničky. Jej verše poznajú vaše babičky i mamičky a určite si ich s vami radi prečítajú.

Mária Rázusová-Martáková

Jar

Prišla včielka v prvom letku
K sedmikráske na posiedku:
„Už si hore, kvietok biely?
Dávno sme sa nevideli!“

Sedmikráska rad po rade
Rozkladá si lístky mladé,
ba i golier porozpína,
nech ju slnko vyobjíma.

„Sladká moja,“ včielka šepce,
„už sa mi viac driemať nechce.
Od rána mi hora hučí,
že už vrba lístky pučí.“

Počula to chrobač malá,
z postielok hned' povstávala:
„Hore kvietky krásne, hore,
už je Vesna v našom dvore!“

Za čas krátky - lúky, stráne
kvietím boli zasypané...
Zajac virgá cez úvrate:
„Jar, jar je tu, deti zlaté!“

Vincent Mlynár, 7 rokov

Frederika Ferková, 9 rokov

Daniela Festová, 9 rokov

VOLEJBAL V RAKÚSKU (1. časť)

Po dvoch stretnutiach s pánom Mlynárom a piatich rokoch v Rakúsku som dostal ponuku urobiť určitý pohľad do Pohľadov na Rakúsku volejbalovú scénu. Mal som na to približne 48 hodín a musím povedať, že to robím s chuťou ale i s cieľom, aby sme niekedy v budúcnosti s pomocou našich atlétov spopularizovali tento šport.

Volejbal priniesol na svet profesor Morgan z USA. Medzičasom sa vypracoval medzi najpopulárnejšie športové odvetvia na svete (pričom nerátam plážový volejbal). Medzinárodná volejbalová federácia (FIVB) oficiálne združuje 214 národných federácií a registruje vyše tri mil. hráčov a hráčok.

Zo všeobecného hľadiska je volejbal nenáročným bezkontaktným športom, s jednoduchými pravidlami a možnosťou hrať ho v uzatvorenom, ale aj v otvorenom priestore. Dokonca vznikli aj určité modifikácie ako napríklad plážový volejbal (beach volleyball), volejbal na snehu

(snow volleyball), volejbal na tráve (park event. grass volleyball) a veľa iných. Niektoré druhy sú zaradené aj do Olympijského programu.

Čo sa týka popularity volejbalu v Rakúsku, jeho výkonostná úroveň značne narástla a to najmä vďaka prílivu zahraničných hráčov od roku 1989. Prvé oficiálne Majstrovstvá Rakúska usporiadali v roku 1953, na ktorých dominovalo družstvo Sokol X. Wien. Prvý ročník Bundesligy sa konal v roku 1972 (majstrom Rakúska sa stala DTJ Wien), pričom v takejto forme existuje liga do dnes (AVL - Austrian Volley League s vlastnou organizáciou). Uvedené informácie sa týkajú mužského volejbalu, pretože faktami o ženskom volejbale v mojom archíve zatiaľ nemám a v budúcnosti zrejme ani mať nebudem.

Do roku 1989 dominovalo v Rakúsku družstvo Sokola V. (sedemnásobný majster a niekoľkonásobný víťaz Rakúskeho pohára v mužskej kategórii). Nesmiem zabud-

núť ani na významný podiel mládežníckej zložky, kde dodnes hrajú dominantnú úlohu družstvá SVS Sokola V. Samozrejme všetko by to nebolo možné bez účasti slovenských, ale aj českých hráčov a trénerov, ktorý tu pôsobia a pôsobili dlhodobo, alebo len limitovaný časový úsek. Výpočet všetkých mien, by zabral jednu husto popísanú stranu. Preto navrhujem, aby sme sa s nimi spoločne stretli na Turnaji legiend, ktorý by Sokol V. chcel zorganizovať ešte do skončenia tohto školského roku.

V mojom prvom pohľade som sa skôr venoval do stručnej histórii volejbalu v Rakúsku so značným podielom Slovákov, bez ktorého by súčasný boom určite nebol reálny. V ďalšom vydaní Pohľadov sa budem venovať problematike vplyvu zahraničných (prípadne slovenských) hráčov na reprezentáciu Rakúska a tým aj na motiváciu detí venovať sa volejbalu.

Jaro Bician, v.r.

Pozvánka na víkend v Malých Karpatoch 27. - 28.4.2002

s o b o t a 27. 4. 2002:

- 10.00 - príchod do Modry, ubytovanie v hoteli Modra (fotografie interiéru hotela ako aj izieb nájdete na našej internetovej stránke www.OESKV.at).
- 12.00 - výlet do Smoleníc, prehliadka jaskyne Driny.
- 16.00 - prehliadka súkromnej keramickej dielne (možnosť vyskúšať si zručnosť na hrnčiarskom kruhu).
- 18.00 - večera vo Vinohradníckom dome v Modre.
- 20.00 - degustácia vína vo Sv. Juri v 400 ročnej pivnici. Desať vzoriek vína. Občerstvenie - tvrdý syr, klobása, chlieb, chipsy, minerálna voda. Hudba - dvaja muzikanti (saxofón, harmonika, el. varhany).

n e d e ľ a 28. 4. 2002:

- 09.00 - raňajky v hoteli.
- 10.00 - prehliadka hradu Červený Kameň.
- 12.00 - obed v Pezinku - Zámocká vináreň.
- 13.00 - ukončenie akcie, možnosť individuálnej prehliadky Pezinka.

Cena za osobu : Sk 1700.- (Euro 43.-)

V cene je zarátaný nocľah s raňajkami v dvojposteľových izbách s príslušenstvom, vstup do jaskyne Driny, večera vo Vinohradníckom dome, degustácia vína s občerstvením, hudba v pivnici, prehliadka hradu Červený Kameň, obed v Zámockej vinárni v Pezinku. Pri minimálnom počte účastníkov 15 je možné objednať miestny zájazdový autobus na výlety po okolí (jaskyňa Driny, degustácia vo Sv. Juri, hrad Červený Kameň, Zámocká vináreň v Pezinku).

Cena za miestny autobus: EURO 11.-/os.

Záujemci sa môžu telefonicky prihlásiť na sekretariáte RSKS.

Cenu zájazdu treba zaplatiť do 10. apríla 2002 na číslo konta: 92040212 BLZ: 60000, PSK.

Pri bankovom prevode nezabudnite napísať svoje meno a heslo **Víkend v Malých Karpatoch**.

Na spoločný výlet sa tešia Ľubica a Jozef Macura.

Klub mladých RSKS

V našich spolkových priestoroch budú patriť utorky našim mladým, ako aj všetkým, čo nestárnu... Z iniciatívy podpredsedu RSKS Cyrila Čepišáka vzniká Klub mladých pri RSKS. Medzi podujatia, ktoré budeme v rámci programu klubu organizovať, patrí pravidelný Filmový klub, či stretnutia novozaloženého Slovenského spevokolu pri RSKS.

Program filmového klubu bude naplánovaný od septembra do júna. Každý prvý utorok v mesiaci sa uskutoční v našich spolkových priestoroch na Otto Bauer Gasse premietanie filmov zo slovenskej a českej produkcie. Program však obohatia aj klenoty svetovej kinematografie.

Prvé filmové predstavenie bude v utorok večer, 9. apríla 2002 o 19.00 hod. Pozývame vás na premietanie slovenského filmu Záhrada (SR 1995, scenár napísali Martin Šulík, Marek Laščák, Ondrej Šulaj, réžiu mal Martin Šulík. V hlavných úlohách účinkujú: Roman Luknár, Marián

Labuda, Zuzana Šulajová a Jana Švandová.

Film Záhrada je príbehom tridsaťročného Jakuba v čase, keď čelí jednému problému za druhým.

Nedokáže vyriešiť svoj vzťah s vydatou Terezou, jeho práca stredoškolského učiteľa ho neuspokojuje, nerozumie si s otcom, s ktorým žije v spoločnom byte. Jakub sa rozhodne radikálne zmeniť svoj život, odchádza na pár dní na vidiek do opusteného starootcovského domu. Netuší, že zostane na tomto podivnom mieste oveľa dlhšie, ako čakal. Vo veľkej opustenej záhrade znovu objavuje jednoduché veci, na ktoré už dávno zabudol. Každodenná práca okolo zanedbaného domu a záhrady mu pomáha nájsť stratenú duševnú rovnováhu. Tento pre neho neobyčajný svet, v ktorom sa ocitá, mu pomôže nanovo definovať jeho vzťah k najzákladnejším existenčným hodnotám, obnoviť jeho vzťah k otcovi - jednoducho vidieť veci inak.

-red-

Termíny vystúpení Marcely Laiferovej vo Viedni
Louis Breille Haus, Hägelingsgasse 4-6, 1140 Wien

Sobota.....6. apríla : 17 - 23 hod.
Nedeľa.....21. apríla : 17 - 22 hod.
Sobota.....4. mája : 17 - 23 hod.
Nedeľa.....19. mája : 17 - 22 hod.
Sobota.....1. júna : 17 - 23 hod.

Bližšie informácie na telefóne 01 911 49 31/14 DW

Vážený pán Mlynár,

srdečne Vám dakujeme za bezplatný abonoment Vášho časopisu, ktorý ste poskytli zbierke stredo-európskej tlače, spravovanej študentskou iniciatívou Ostmitteleuropa pri Univerzite Friedricha Schillera v Jene. Váš časopis je skutočným obohatením tejto zbierky. Z doposiaľ získaných skúseností Vás môžeme ubezpečiť, že sa Pohľady tešia záujmu nie len medzi študentmi, ale aj v kruhu vedeckých pracovníkov univerzity a obyvateľov slovenského pôvodu.

S pozdravom Martina Štěňhová, Jena, Nemecko

Vážená redakcia!

Touto cestou by som sa vám v mene mojich aj mojich známych chcela poďakovať za Pohľady. Vieme, koľko voľného času a energie do časopisu investujete prv, než uzrie svetlo sveta nové číslo. Prajem vám do budúcnosti veľa ďalších tvorivých úspechov. Vďaka!

Josefine Solar

Vážená redakcia!

Dostávam „Pohľady“ už niekoľko rokov. Čítam ich rád, pre mňa to je dobré cvičenie, pretože od môjho dôchodku som študoval slovenčinu na univerzite. V semináre sme preložili aj „Modlitbičky“ Milana Rúfusa, najprv len doslova, neskôr som písal verše, lebo básne Milana Rúfusa sa mi veľmi páčia. V poslednom čísle časopisu „Pohľady“ som našiel s radosťou báseň „Vianočná koleda“ Milana Rúfusa a „Modlitba za majstra Rúfusa“ Gabriely Gärtner-Vaškovičovej. Posielam vám tieto básne po nemecky a dúfam, že sa vám budú páčiť.

Srdečne Wolfgang Spitaler

Gebet für Meister Rúfus

Gabriela Gärtner - Vaškovičová

Ich las bis zum Ende die „Kleinen Gebete“.

Oh Vater, nun neig ich das Haupt vor Dir.

Ach, wieviel Liebe aus diesem Büchlein wehte!

Es umarmt alles Schöne auf Erden hier!

Stütze, Vater, des Meisters Hände,

segne sein Alter, auf die Gesundheit ihm schau,

damit er neue, lebendige Verse noch spende

zum Heil der Seelen, wie Morgentau!

Stärke, Vater, dies Herz voll Liebesglut,

gib Zartgefühl den Händen, den Schritten gebe Kraft,

damit die Dämmerung des Lebens nicht wie Meeresflut
der Reime Zärtlichkeit hinweg uns rafft!

(Preklad básne Vianočná koleda uverejníme v budúcom čísle - pozn. red.)

Programy RSKS

Otto Bauer Gasse 23/11,
1060 Wien

APRÍL

9.4.2002

Filmový klub

Premietanie slov. filmu Záhrada
Začiatok o 19.00 hod v RSKS

15.4.2002

Diashow Petra Žaloudka

Začiatok o 20.30 hod v NIG Uni Wien
Universitätsstr. 7
1010 Wien

18.4.2002

Koncert popredného hudobného
skladateľa a speváka
Pavla Hammela.
Začiatok o 19.00 hod. v RSKS

27./28.4.2002

Víkend v Malých Karpatoch

Podrobný program vid' na str. 14

Vo vestibule SMZ-Ost
(Donauspital - Inštitút rádiovej
onkológie)
od 1.4.2002 do 30.6.2002 výstava
fotografií Petra Žaloudka o Slovensku

MÁJ

16.5.2002

Hudobno-zábavný kabaretný program
Maji Velšicovej a Michala Slivku
venovaný Dňu matiek.
Začiatok o 19.00 v RSKS

JÚN

15.6. 2002 o 15.00 hod.

Koncert žiakov hudobnej školy RSKS
pod vedením Prof. Podhornej
Začiatok o 15.00 hod v RSKS

**Blížšie informácie
na osobitných pozvánkach.**

Zmena programu vyhradená!

Rímsko-katolícke bohoslužby

Každú nedeľu a sviatkov o 18.00,
Pfarre an der Muttergotteskirche,
Jacquingasse 12, 1030 Wien

Výuka slovenského jazyka pre žiakov

Každý utorok a štvrtok o 14.30
Neustiftgasse 100, 1070 Wien

Hudobná škola RSKS

Pod vedením pani prof. Podhornej.
Výuka hry na klavíri a flaute.
Výuka spevu so zameraním
na ľudové piesne.
Každú sobotu od 10.00 - 14.00 hod.
v priestoroch RSKS.

Príležitosť zašportovať si

každú stredu
od 18.00 - 20.45 volejbal,
telocvičňa Fuchsröhrenstraße 25,
1110 Wien

Sekretariát RSKS

Otto Bauer Gasse 23/11
1060 Wien
Úradné hodiny:
utorok: 8.00 - 9.30,
štvrtok: 17.00 - 18.30
Tel.: 0043 1 596 13 15
Fax: 0043 1 595 57 99

Vážení členovia RSKS!

Ako riadny členovia Spolku máte
automaticky zvýhodnenú sumu za
vstupné na naše akcie. Členský
príspevok za rok 2002 môžete uhradiť
bankovým prevodom na konto
PSK Nr. 00092040212 PLZ
00060000, cez Telebanking uveďte
účel platby „Mitgliedsbeitrag 2002“

HĽADÁTE UBYTOVANIE VO VIEDNI?

Určite ho nájdete na adrese:
Miroslav Sedľa, Westbahnstr. 18
1070 Wien, tel.: 524 38 73, 617 27 06

52-ročná Slovenka hľadá prácu
v slovenskej rodine vo Viedni.
Kontakt: 0676 9729238

PÁR SLOV O ALTERNATÍVNEJ MEDICÍNE

Každý deň nás presvedča o tom, že
súčasťou kultúry nie je iba kultúra ducha
ale aj tela. V tejto súvislosti sa čoraz viac
hovori o alternatívnej medicíne. Pani
Dagmar Fülöpová, terapeutka a masérka zo
Slovenska, žijúca vo Viedni, sa tomuto
druhu medicíny venuje dlhé roky. Požiadali
sme ju preto, aby pre Pohľady vysvetlila,
čo pojem alternatívna medicína v praxi
znamená a akú úlohu môže zohrať pre
naše zdravie. Z rozsiahleho príspevku sme
do dnešného čísla vybrali nasledujúcu
úvodnú informáciu.

Každý človek sa túži dožiť vysokého
veku v dobrom telesnom i duševnom zdraví.
Čo to vlastne zdravie je? V odbornej litera-
túre sa dočítame, že zdravie je súlad tela
i ducha, vnútorná harmónia a duševná
vyváženosť.

Zdravie je stav úplnej telesnej, duševnej,
duchovnej a sociálnej pohody. Zaujímavá
definícia, však? Vidíme, že všetko súvisí so
všetkým. Chceme sa dožiť primeraného
veku a až do konca života sa vedieť postarať
sami o seba, nebyť nikomu na ťarchu.

Skutočnosť, že súčasná moderná medicína
na dokáže robiť niekedy priam zázraky, ne-
treba pripomínať. Je absolútne nedostižná
v akútnych prípadoch, pričom náš obdiv
patrí špičkovým chirurgom a vedcom.

Avšak s liečením chronických ochorení je
to horšie. Lieky potlačia symptómy jednorá-
zovo, ale neodstránia príčinu choroby, ktorá
tkvie často úplne inde. Tu prichádza na rad
alternatívna medicína ako celková medicína -
medicína ľudského organizmu ako celku.

(Pokračovanie v budúcom čísle Pohľadov.)

**Dagmar Fülöpová, slovenská terapeutka
a masérka vo Viedni vykonáva nasledov-
né terapie (u vás doma): reflexné terapie
s odblokovaním krčnej chrbtice, lymfo-
drenáž, akupresúru, HAI HUA, moxova-
nie a reflexnú masáž (Piešťanská škola).
Kontakt: 0664-638 97 35**

Redakčná uzávierka č. 2/2002 je 31. mája 2002.

Impressum

- Pohľady, redakcia: adresa, telefón a fax ako pri vydavateľovi.
- Vydavateľ: Rakúsko-slovenský kultúrny spolok - Österreichisch-slowakischer Kulturverein,
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien, Tel.: 00431/596 13 15, Fax: 00431/595 57 99
- Šéfredaktorka: Ingrid Konrad
- Na čísle spolupracovali: Vlado Mlynár, Edith Veith, Ingrid Fux, Jozef Macura
- Grafická úprava: Gabriel Štrba
- Články podpísané menom alebo skratkou autora nemusia vyjadrovať mienku redakcie.
Redakcia si vyhradzuje právo príspevky skrátiť a upraviť.
- Tlač: Expressprint

Tento časopis vychádza vďaka finančnej podpore Úradu rakúskeho spolkového kancelára.

Die Herausgabe dieser Zeitschrift wird vom Bundeskanzleramt der Österreichischen Republik finanziert.

Bei Nichtzustellung bitte zurück an ÖSKV, A-1060 Wien,

Otto Bauer Gasse 23/11. Postgebühr bar bezahlt.